

DERDE NEDERLANDSCHE JAARBEURS TE UTRECHT

VAN 24 FEBRUARI
1919

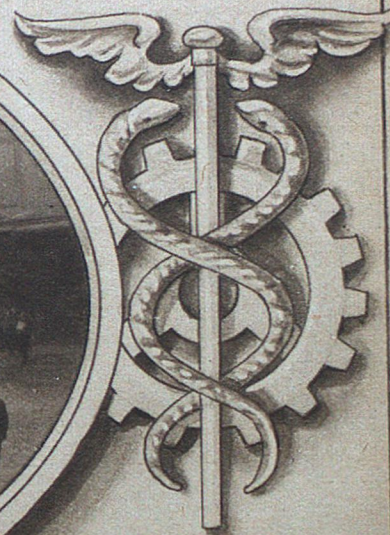
Bro 472/14 for
TOT 8 MAART
1919

SAMENGESTELD
MET MACHTIGING

De drukte aan het Centraalstation te Utrecht.

VAN DEN
RAAD VAN BEHEER

HERINNERINGS ALBUM

UITGAVE DRUKKERIJ LEVISSON DEN HAAG

NED. ROTOGRAVURE M^v LEIDEN.

S. I. DE VRIES
AMSTERDAM

BEURSPLEIN 13-15-17
WARMOESSTRAAT 142-144-146
TELEGRAM-ADRES: SIDY - AMSTERDAM
TELEFOON 1082 - 1083 - 1084 N.
MARCONI INTERNATIONAAL
A. B. C. CODE 5e EDITIE

**Manufacturiers
en Exporteurs**

in zijden-, wollen-
en katoenen Stoffen,
Passementerieën en
Fournituren

Eigen fabrieken in
Lingeries en Pelterijen

JAARBEURS^{TE} UTRECHT
MALIEBAAN ZUID

MONSTERKAMERS:
6038 - 6040 - 6042 - 6214 - 6216 - 6218

S. I. DE VRIES
AMSTERDAM

BEURSPLEIN 13-15-17
WARMOESSTRAAT 142-144-146
TÉLÉGRAMME: SIDY - AMSTERDAM
TÉLÉPHONE 1082 - 1083 - 1084 N.
MARCONI INTERNATIONALE
A. B. C. CODE 5e EDITION

**Manufacturiers
et Exporteurs**

en Tissus de
soie, laine, coton,
passementeries et
fourniture

Fabriques de
lingeries et fourrures

FOIRE D'ECHANTILLONS
D'UTRECHT MALIEBAAN ZUID

STANDS:
6038 - 6040 - 6042 - 6214 - 6216 - 6218

S. I. DE VRIES
AMSTERDAM

BEURSPLEIN 13-15-17
WARMOESSTRAAT 142-144-146
TELEGRAMM-ADRESSE: SIDY - AMSTERDAM
TELEFON N. 1082 - 1083 - 1084
A. B. C. CODE 5e AUSGABE

**Grossisten
und Exporteure**

in seiden, wollenen u.
baumwollenen Stoffen,
Passementerie, Spitzen,
Knöpfe u. Kurzwaren

Eigene Fabrikation in
Wäsche u. Rauchwaren

ZUR MENE IN UTRECHT
MALIEBAAN ZUID

MUSTERZIMMER:
6038 - 6040 - 6042 - 6214 - 6216 - 6218

F. H. HELT

TELEFOON NO
STAND 416

Vertegenwoordiger der FIRMA K. R.

voor meubel- &
automobiëlbekle

voor schoen &
lederwarenfabr

LEDER voor boekbinderij
zadelm

voor alle technis
doele

Engros - Import - Ex

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

10907086

S. I. DE VRIES
AMSTERDAM

BEURSPLEIN 13-15-17

WARMOESSTRAAT 142-144-146

TELEGRAMM-ADRESSE: SIDY - AMSTERDAM

TELEFON N. 1082 - 1083 - 1084

A. B. C. CODE 5e AUSGABE

Grossisten
und Exporteure

in seiden, wollenen u.
baumwollenen Stoffen,
Passementerie, Spitzen,
Knöpfe u. Kurzwaren

Eigene Fabrikation in
Wäsche u. Rauchwaren

ZUR MENE IN UTRECHT
MALIEBAAN ZUID

MUSTERZIMMER:

6038 - 6040 - 6042 - 6214 - 6216 - 6218

F. H. HELT - AMSTERDAM

TELEFOON NOORD 7035 - SPUISSTRAAT 107a

STAND 4169-4170 PARK TIVOLI

Vertegenwoordiger der FIRMA K. RIJHMANS & ZOON, LEDERFABRIKANTEN, STEENWIJK

LEDER

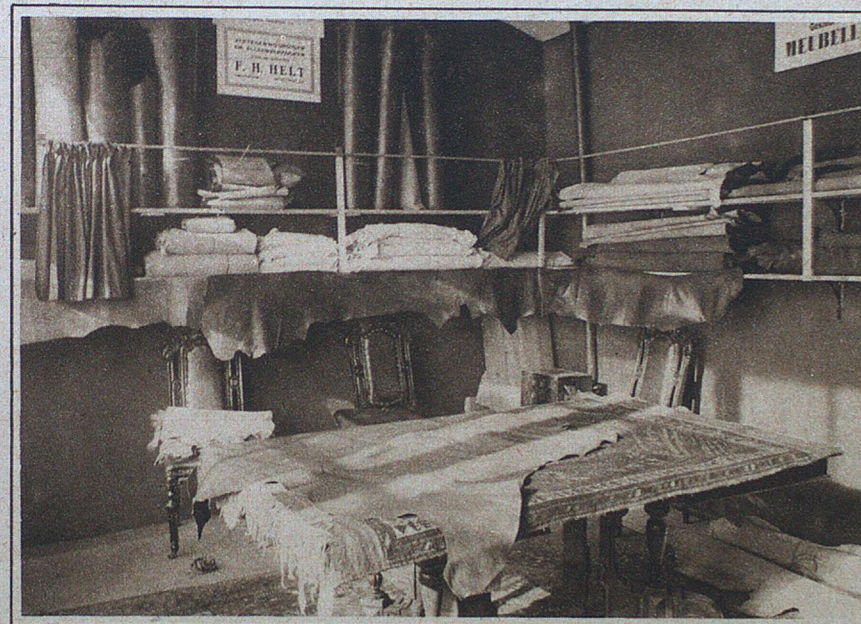
voor meubel- &
automobiëlbekleding

voor schoen &
lederwarenfabricage

voor boekbinderij &
zadelmakerij

voor alle technische
doeleinden

Engros - Import - Export

HET MINISTERIE VAN KOLONIËN

(4^E AFDEELING)
TE 'S-GRAVENHAGE

verschafft kosteloos
inlichtingen

betreffende Landbouw, Nijverheid en
Handel van de Nederlandsche Koloniën:
NEDERLANDSCH-INDIË,
SURINAME EN CURACAO

Tijdens de Jaarbeurs te Utrecht:
KOLONIAAL PAVILJOEN
OP HET VREDENBURG

AFDEELING HANDEL VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL

BEZUIDENHOUTSCHEWEG 30 - 'S-GRAVENHAGE

TELEGRAM-ADRES: COMMERCE
TELEFOON H. 1833, 4247 EN 9482

INLICHTINGENKANTOOR TER JAARBEURZE:
VREDENBURG, KAMERS 338, 339 EN 340
(HANDELSPAVILJOEN)

Afdeeling Handel werkt er toe mede Neder-
landsche artikelen in het buitenland meer be-
kend te maken en daardoor de handelsverbin-
dingen uit te breiden. ¶ Zij bevordert hiertoe
collectieve reclame door Monsterkamers als
anderszins. ¶ Zij werkt hierbij samen met de
Nederlandsche Vereeniging voor Tentoon-
stellingsbelangen en de Commissie voor den
Nederlandsch-Zuid-Afrikaanschen handel,
alsmede met de Algemeene Nederlandsche
Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.

De officieele opening

Z. Exc. Minister Ruys de Beerenbrouck
met den voorzitter Mr. Dr. van Zijst.

De D
bru
do
ste
BR

van Jaarbeurze
daarbij de volge
Excellentie

Slechts een e
het woord moch
onze geëerbiedig
beurs te kom
van heel de Nat
dracht op econ

Nauwelijks ee
toch is het, alsof
en thans.

Toen stond a
schier bittere sp
tige geluid van
van de hymne,

Thans staa
rede zijn uitgan
schenslaching
rijke Versailles,
Amerika's groot
bond, die der n

En toch... t
deze ure, bij de
onzer Industrie.

Alom, — er
blijdschap over
conferentie ge
de nieuwe werel

DEELING HANDEL VAN HET NISTERIE VAN LANDBOUW, VERHEID EN HANDEL IDENHOUTSCHEWEG 30 - 'S-GRAVENHAGE

TELEGRAM-ADRES: COMMERCE
TELEFOON H. 1833, 4247 EN 9482

INLICHTINGENKANTOOR TER JAARBEURZE:
VREDENBURG, KAMERS 338, 339 EN 340
(HANDELSPAVILJOEN)

deling Handel werkt er toe mede Neder-
sche artikelen in het buitenland meer be-
te maken en daardoor de handelsverbin-
en uit te breiden. ¶ Zij bevordert hiertoe
ctieve reclame door Monsterkamers als
rszins. ¶ Zij werkt hierbij samen met de
erlandsche Vereeniging voor Tentoon-
ngsbelangen en de Commissie voor den
erlandsch-Zuid-Afrikaanschen handel,
ede met de Algemeene Nederlandsche
eniging voor Vreemdelingenverkeer.

De officieele opening der Derde Nederlandsche Jaarbeurs.

Z. Exc. Minister Ruys de Beerenbrouck
met den voorzitter Mr. Dr. van Zijst.

De Derde Nederlandsche Jaarbeurs werd Maandag 24 Februari 1919 des morgens ten 10 ure officieel geopend door den tijdelijken Voorzitter van den Raad der Ministers, Z. Exc. Jhr. Mr. CH. J. M. H. RUYS DE BEERENBROUCK, Minister van Binnenlandsche Zaken.

De Voorzitter van de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland” MR. DR. W. A. VAN ZIJST sprak daarbij de volgende rede uit:

Excellentie, Dames en Heeren,

Slechts een enkel jaar is er verlopen, sedert ik van deze plaats het woord mocht voeren in die voor ons zóó gedenkwaardige ure, toen onze geëerbiedigde Vorstinne door persoonlijk de Tweede Jaarbeurs te komen openen, onze instelling heeft gewijd tot een zaak van heel de Natie, tot het symbool van onze saámhoorigheid en eendracht op economisch gebied.

Nauwelijks een jaar scheidt ons van dat historisch oogenblik, en toch is het, alsof gansch een menschenleeftijd daar ligt tusschen toen en thans.

Toen stond alles nog in het teeken van den wereldkrijg, en leek het schier bittere spot, mijn rede te besluiten met de bede, dat het machtige geluid van den Stichtschen Dóm het preludium mocht wezen van de hymne, die den wereldvrede zou inluiden.

Thans staat alles in het teeken van den wereldvrede, en kan mijn rede zijn uitgangspunt nemen in het feit, dat de afgrijselijke menschenlachtiging een einde heeft genomen en ginds, in het historische Versailles, bereids de grondslagen worden gelegd van den door Amerika's grooten president in een nieuw kleed gestoken volkerenbond, die der menschheid den wereldvrede zal moeten waarborgen.

En toch... toch is het niet met uitbundige vreugde, dat ik U in deze ure, bij den aanvang van de derde wapenshouwing onzer Industrie, welkom heet.

Alom, — en niet het minste in de neutrale landen, — wordt de blijdschap over den wapenstilstand en het bijeenkomen der vredesconferentie getemperd door de onzekerheid omtrent hetgeen de nieuwe wereldorde der menschheid brengen zal; verontrust

Z. Exc. Minister van Karnebeek met den
Secretaris-Generaal W. Graadt van Roggen

Hunne Exc. de Ministers Ruys de Beerenbrouck en van IJsselsteyn

door de overal opdoemende verschijnselen van ontbinding en ineenstorting, die Europa's kaart voor den knapsten geograaf en politicus schier onontwarbaar heeft gemaakt; vergald door de ervaring, dat de huidige toestand nog bitter weinig verschilt van den oorlogstaat, en de nationale rantsoeneering en distributie, — in stede van in te krimpen, — neiging vertoont zich uit te zetten tot een internationale.

En het was bijzonder ons Vaderland, dat tegen het eind van 1918 een weinig opwekkend beeld vertoonde.

De Industrie, door nijpend gebrek aan steenkolen en grondstoffen schier lam geslagen en door vrees voor een op vernietiging van haar export gerichte wereldrantsoeneering ernstig verontrust;

De handel in zijn overdreven verwachtingen op een aanstonds herleven der vroegere bedrijfsvrijheid teleurgesteld en door de ontreding van het wereldverkeer en het voortdueren van allerlei remmende maatregelen tot dadelijken opbloei onmachtig;

De burgerij, tengevolge van de doorgestane ontbering verslapt, door de onverminderde duurte en rantsoeneering ontstemd; door de woelingen binnen onze landpalen en een ons Vaderland niet al te vriendelijk gezinde mentaliteit daarbuiten verontrust en geprikkeld;

De arbeidersbevolking, met toenemende werkeloosheid bedreigd, doch in haar gerechtaardigd verlangen naar betere levensvoorwaarden al te gretig kijkend naar andere landen en daardoor, met voorbijzien van wat hier reeds verkregen was, dikwerf verlangens koesterend of eischen stellend, die geen rekening houden met de onzekerheid van den economischen toestand, die ons wacht;

In één woord, het was in die dagen, of er over heel ons volk een waas van trieste moedeloosheid hing, waaraan zelfs zij, die onwrikbaar geloofden in de uiteindelijke zegepraal van president Wilson's beginselen, zich niet konden onttrekken.

Inderdaad geen opwekkende sfeer om de laatste voorbereidselen voor een Jaarbeurs aan te vangen.

Toch is er in onzen Raad van Beheer geen oogenblik van weifeling geweest.

Wij kenden te goed de mentaliteit van ons volk, — van onze industrieën en kooplieden vooral —, om te weten, dat dat gevoel van malaise en depressie slechts van voorbijgaanden aard zou zijn en

Z. Exc. Minister Heemskerck.

Z. Exc. Minister Heemskerk.

straks de oud-Hollandsche gezonde nuchterheid en onwrikbare geestkracht wéér de bovenhand zou krijgen.

Wij herinnerden ons, dat blijvende eenstemmigheid nu juist niet precies het typische kenmerk van het concert der groote mogendheden is en voelden, dat de belangen der onderscheiden Staten te tegenstrijdig zijn om in de aangekondigde wereldrantsoneering en distributie, — waarbij een landelijke nog slechts kinderspel is —, meer te zien dan een helaas onvermijdelijken crisis- of overgangsmaatregel!

Zeker, ten aanzien van de idealen „volkerenbond“ en „wereldvrede“ zijn wij nog ietwat sceptisch gestemd. Wij, als Utrechtsche burgers, misschien nog iets meer dan anderen! Want wij herinneren ons te goed, hoe twee eeuwen geleden, — in 1713 —, een soortgelijke vredesconferentie als die te Parijs, binnen onze veste is bijeen geweest en dat ook deze conferentie ten slotte niets heeft terecht gebracht van het door den beroemden abbé de Saint Pierre aangeboden „Projet de la Paix perpétuelle“, — waarin Utrecht, de vredestad, als zetel van den Volkeren-bondsraad was aangewezen.

Máár... wij leven in een zeer bijzonderen tijd, en, hoe sceptisch gestemd ook, niemand zal kunnen ontkennen, dat, zooals Wilson in de Parijsche Sorbonne het uitdrukte: „There is a great wind of moral force, moving through the World“.

Wie kan zeggen hoe nabij wellicht de vervulling is van de profetie, die er ligt in Mirabeau's beroemde woorden: „Le droit sera un jour le souverain du Monde!“

Hoe het zij, met dezelfde blijmoedigheid, als waarvan onze Landsvrouwe ten vorige jare op deze plek getuigde, toen Zij verklaarde „naast God een onbegrensd vertrouwen te bezitten in het willen en kunnen van Haar Volk“, heeft onze Raad van Beheer zich ook ditmaal door den berg van bezwaren heengeslagen en toegewerkt om de Vaderlandsche industrie het vertrouwen in haar eigen kracht te hergeven. En wij hebben ook ditmaal niet misgetast!

De derde wapenschouwing zal het bewijs leveren, dat de nationale nijverheid bezig is om, — met de voortvarendheid, die past bij den polsslag van dezen tijd —, zich aan te passen aan de wisselende economische omstandigheden en zich toe te leggen op een snelle ontplooiing harer krachten tot herovering van oude- of verovering van nieuwe afzetgebieden.

Een krachtige steun daarbij is ongetwijfeld de wetenschap, dat gelei-

delijk in de ministerieele departementen het besef begint levendig te worden, dat ook van regeeringswege meer daadwerkelijk dan voorheen, kan en moet worden medegewerkt om onze economische paraatheid naar binnen — en vooral naar buiten, — zoo hoog mogelijk op te voeren.

Een eerste uiting van dat besef is de aanvankelijk ietwat schuchter, doch later des te grager verleende steun, dien ons Instituut van de zijde van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft mogen ondervinden. En dat de tegenwoordige leider van dat Departement ons streven even gunstig gezind is als zijn ambtsvoorganger, heeft Z. Exc. o.m. getoond door aan ons verzoek om het Rijkssubsidie voor deze derde Beurs tot f 80.000 op te voeren aanstonds gevolg te geven; een stap, waaraan de Tweede Kamer der Staten-Generaal in 't begin dezer maand haar zegel heeft gehecht. Het zij mij vergund Z. Exc. van deze plaats onzen oprechten dank te betuigen voor de medewerking, die wij ook ditmaal op zoo ruime wijze van de zijde van zijn departement mochten ondervinden.

Van eenzelfde breed inzicht getuigt het door den vorigen Minister van Financiën ingediende en door de Staten-Generaal in den zomer van 1918 goedgekeurde wetsontwerp, waarbij aan onze Vereeniging ter financiering van de Beurs in haar ontwikkelingsperiode een vijfjarig crediet van f 300.000 is verleend. De oud-minister Treub moge zich verzekerd houden van onze blijvende erkentelijkheid voor de snelle en afdoende wijze, waarop hij ons in deze heeft geholpen.

Een derde en zeker niet minder gewichtige uiting van dat zoo even gememoreerde besef mogen wij eindelijk zien in de instelling van den „dienst van economische zaken“ bij het Departement van Buitenlandsche Zaken en in de toevoeging van handelsattachés aan enkele onzer belangrijke diplomatieke posten in het buitenland.

Men moge het betreuren, dat niet veel eerder in die richting stappen zijn gedaan en bejammeren, dat niet, gelijk elders, reeds een paar jaar geleden onze economische weerbaarmaking systematisch is georganiseerd geworden, het doet niets af aan de groote waardeering, die industrie en handel gevoelen voor de voortvarendheid, waarmede de huidige Minister van Buitenlandsche Zaken dezen eersten stap in de goede richting heeft gedaan. — Het zij mij vergund, ook onze ingenomenheid met de bedoelde maatregelen hier uit te spreken. Een ingenomenheid die des te grooter is, omdat wij bij ervaring weten, dat de nieuwe organen gedragen worden door het helaas! in departemen-

Groep van Ministers en andere autoriteiten op de Jaarbeurs

tale bureaux dikwerf nog zoo weinig doorgedrongen besef, dat, — willen dergelijke regeeringsmaatregelen vruchtdragend zijn —, zij vrij moeten zijn van elk streven naar overheidsvoogdij en zich behooren aan te passen aan wat door belanghebbenden zelf reeds is georganiseerd, en niet omgekeerd.

Dat er een frissche wind begint te waaien door ons Departement van Buitenlandsche Zaken, hebben wij voorts ook kunnen ervaren bij onze werkzaamheden ter bevordering van het bezoeken der Beurs door buitenlanders. Wanneer wij er ondanks den zéér korten tijd van voorbereiding, in geslaagd zijn een vrij groot aantal vreemdelingen uit nagenoeg alle landen van Europa naar onze Beurs te trekken, — een feit, dat in deze tijden niet alleen commercieele voordeelen met zich brengt —, wanneer wij het voorrecht hebben een tal van Staten, n.l. België, China, Duitschland, Frankrijk, Japan, Noorwegen, Oostenrijk, Roemenië, Zweden en Zwitserland, officieel door hunne handelsattachés ter Beurze vertegenwoordigd zien, dan hebben wij dat te danken aan de krachtdadige en snelle medewerking die wij daarbij van de zijde van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken mochten erlangen.

Ik memoreer deze aangename samenwerking met te meer genoegen, omdat ons — zich geleidelijk uitzettend — arbeidsveld ons van zelve ook in nauwer aanraking met dit Departement zal brengen. De buitenlandsche propaganda, van weinig beteekenis, zoolang het wereldverkeer was lam geslagen, zal toch thans een gewichtig onderdeel van onze taak gaan worden. En dan denk ik hierbij niet alleen aan de bevordering van het bezoeken der Jaarbeurs door buitenlandsche kooplieden, maar vooral aan het in den vreemde bekend maken van onze nationale industrie en de bevordering van het contact tusschen den buitenlandschen afnemer en den vaderlandschen producent, — ook buiten de eigenlijke jaarbeurs-periode.

Almogeen reeds organen of instellingen in die richting werkzaam zijn, de ervaring heeft geleerd, dat op dit gebied nog heel wat in ons Land ontbreekt, een leemte die juist in den tijd, dat het internationaal verkeer ontwricht was, dubbel hinderlijk is geweest. Als van zelf zijn wij er daardoor toe gekomen om den schat van gegevens, dien wij, — dank zij ons nauw contact met en het groote vertrouwen van onze deelnemers —, bezitten in de ten vorigen jare aangevangen systematische beschrijving van al de aan de Jaarbeurs deelnemende industrieën,

mede aan te wenden ten behoeve van de voorlichting der Buitenlandsche koopers. De aldus uit onze Buitenlandsche propaganda van zelf opgegroeide voorlichtingsdienst beoogt in zijn huidige vorm niet anders dan datgene, wat ter Beurze in *persoon* geschiedt, — d. i. den binnenlandschen verkooper en den buitenlandschen kooper schriftelijk tot elkander te brengen.

Maar ook reeds in dien vorm heeft deze dienst groot nut opgeleverd, niet 't minst, toen hij in enkele dagen de bagage van den naar Amerika vertrekkenden handelsattaché der Regeering met een welvoorzien inlichtingsmateriaal kon verrijken.

Wordt deze dienst steeds „up to date” gehouden en daarop bestaat, dank zij de niet-genoege-te-waardeeren medewerking van een aantal professoren en studenten der Handelshoogeschool alle kans — en wordt hij, gelijk in de bedoeling ligt, te zijner tijd aangevuld met de instelling van een corps vertegenwoordigers onzer Beurs in de verschillende Buitenlandsche handelscentra, gepaard met de oprichting van een *exportblad*, in al de gebruikelijke handelstalen, — een blad, dat, wil het slagen, moe't uitgaan van een volstrekt belangeloos en objectief lichaam als het onze —, dan geloof ik, dat onze voorlichtingsdienst, in samenwerking met de betrokken regeeringsorganen, een zeer waardevolle instelling voor handel en nijverheid belooft te worden.

Dat overigens ook de eigenlijke Jaarbeurs, als schakel tusschen industrie en handel, steeds meer wordt gewaardeerd en in beteekenis wint, blijkt onweêrlegbaar uit de cijfers der deelneming aan deze derde Beurs.

Tegenover resp. 690 en 1062 deelnemers aan de Eerste en Tweede Jaarbeurs, staan thans 1265 deelnemers.

Tegenover 439, resp. 963 monsterkamers, 294, resp. 634 meters tafelvlaakte en 150, resp. 263 M². open ruimte op de beide eerste beurzen, zijn thans door de deelnemers verlangd niet minder dan: 1280 monsterkamers, 800 meters tafelvlaakte en 661 M². open ruimte, M. a. w. de derde Jaarbeurs is weer 30% grooter dan haar voorgangster en ruim driemaal zoo groot als de Eerste.

Het is natuurlijk ondoenlijk geweest deze zooveel grotere Beurs geheel onder te brengen op dezelfde terreinen als die van het vorige jaar. Met de welwillendheid, waarmede onze Instelling tot heden ten Stadhuize is gekoesterd, heeft echter Utrecht's gemeentebestuur

Het Handelspaviljoen van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel

Het Handelspaviljoen van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel (Interieur)

Het Paviljoen van het Dep. van Koloniën (Vredenburg).

Het Paviljoen der Staatsmijnen (Vredenburg).

Het Paviljoen der Staatsmijnen (Vredenburg).

ons ook thans door de moeilijkheden heen geholpen, door ons, behalve over Vreeburg, Janskerkhof en Maliebaan, ditmaal ook de beschikking te geven over de Neude en het Lucasbolwerk, waarmede het aantal terreinen thans tot 7 is geklommen, een oppervlakte beslaande van 72.000 M².

Wij ontveinzen ons niet, dat daarmede het aantal Utrechtsche burgers, die geprikkeld zijn over de tijdelijke ontwijding van hun heiligste kleinooden, wederom met enkelen is vermeerderd. Laten zij zich echter herinneren, dat al dat tijdelijke ongerief kan strekken tot blijvend heil van hun geliefde Bisschopsstad en laten zij zich troosten met de gedachte, dat de verlossing naakt!

Dat, zoowel de stichtings- als de exploitatiekosten van deze derde Beurs enorm zijn gestegen, zal geen bevreemding wekken.

Naast de uitbreiding der Beurs heeft de stijging, zoowel van de materiaal-prijzen als vooral van de arbeidsloonen de kosten zeer belangrijk omhoog gedreven.

Onze Raad van Beheer heeft getracht, zoowel door verhooging der huren als door invoering van een ook voor den handel verplicht entreegeld, — welke laatste tevens een middel is om een al te druk bezoek in de morgenuren te voorkomen —, de inkomsten zooveel mogelijk op te voeren. Hij mocht daarin echter slechts ten deele slagen, zoodat wij ook ditmaal, behalve bij het Rijk, mede bij de Gemeente om subsidie hebben moeten aankloppen.

Ook te dien aanzien heeft Utrecht's vroedschap ons niet teleurgesteld. Zij 't dan ook in een ietwat minder-gracieusen vorm dan vroeger, de onzerzijds gevraagde subsidie van f 37.000, is ons toch verleend met een welwillendheid, die ons tegenover het gemeentebestuur met gevoelens van erkentelijkheid vervult.

Behalve in omvang, vertoont de derde Beurs ook in andere opzichten een van haar beide voorgangsters onderscheiden karakter, dat zich aldus laat omschrijven:

Was de eerste beurs een proefneming, schuchter door de industrie, gretig door den handel als nieuwe instelling aanvaard;

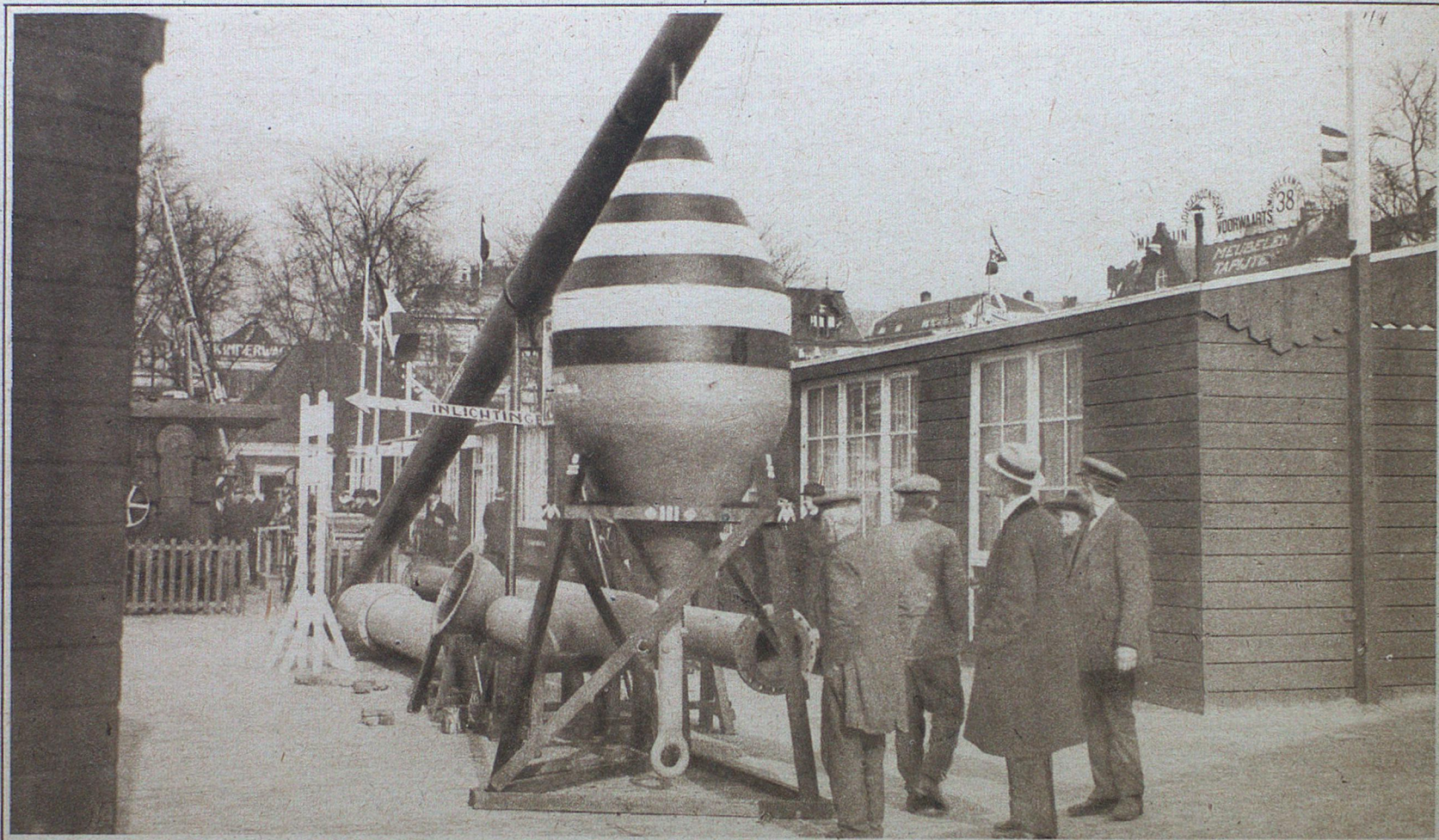
Leverde de tweede het bewijs, dat de Jaarbeurs zich een vaste plaats in het zaken-leven van ons Vaderland had veroverd, dat zij een taak had te vervullen bij den wederopbouw van ons economisch leven, m. a. w. legde de tweede beurs den grondslag voor den permanenten bouw der instelling;

Met de derde Beurs begint de eigenlijke uitbouw van het instituut, tot, wat Hare Majesteit de Koningin verleden jaar zoo karakteristiek noemde: een belangrijk brandpunt van economische actie. Tot haar volle ontplooiing zal de Jaarbeurs echter eerst kunnen komen, wanneer zij in den volsten zin des woords wordt geïnternationaliseerd, d. i. den vreemdeling niet slechts als bezoeker, doch ook als deelnemer toelaat.

Reeds in mijn rede bij de opening der Eerste Jaarbeurs heb ik deze even belangrijke als netelige kwestie aangeroerd; evenwel slechts ter loops, want de tijden waren er toenmaals niet naar om aan spoedige internationalisatie te durven denken. Mijn opmerking ten aanzien van dit punt trok toen dan ook niet de geringste aandacht. In mijn rede van verleden jaar veroorloofde ik mij het vraagstuk opnieuw aan te roeren en nu iets markanter, omdat ik den tijd zag naderen, dat het practische beteekenis zou krijgen en ook, omdat ik wilde voorkomen, dat zich, zoowel hier te lande als daar buiten, de indruk zou vestigen, alsof de Nederlandsche Jaarbeurs voor goed van internationalisatie zou hebben afgezien. Ditmaal sloeg mijn opmerking in. Tal van ter zake kundigen en onkundigen achtten zich geroepen hun oordeel uit te spreken; verschillende departementen van de Maatschappij van Nijverheid namen rauwelijks moties aan, die gericht waren tegen mogelijke internationalisatie en enkele heetgebakerde tegenstanders trachtten zelfs den vorigen zomer in de Algemeene Vergadering dier Maatschappij buiten de agenda om een uitspraak van dezelfde strekking door te drijven, wat het Hoofdbestuur genoopt heeft de kwestie bij al zijn departementen aanhangig te maken.

Deze omstandigheid, gepaard met het eindigen van den wereldstrijd, hebben het aanvankelijk nog min-of-meer-academische vraagstuk gemaakt tot een van buitengemeen practisch belang. Het is hier niet de tijd en de plaats om het uitvoerig te behandelen, doch ik wil er niet van afstappen, zonder te hebben verklaard, dat mijn oordeel geheel wordt weergegeven door de in onzen Raad van Beheer unaniem, en in een druk bezochte vergadering van het Algemeen Bestuur met slechts 3 stemmen tegen, aangenomen motie luidende:

„Tot internationalisatie van de Nederlandsche Jaarbeurs dient zoo spoedig mogelijk te worden overgegaan, tenzij de

Een interessante inzending op het Vredenburg terrein

politiek-economische toestand zich dusdanig mocht ontwikkelen, dat hij de handhaving van het nationaal karakter der Beurs, althans voorloopig nog noodzakelijk maakt."

Al is dus vooralsnog geen definitief besluit tot internationalisatie gevallen en al zal dit ook niet worden genomen dan in overleg met de Regeering, en nadat zoowel industrie als handel gelegenheid hebben gehad zich daarover nog nader uit te spreken, met de mogelijkheid eener nabije internationalisatie zal in elk geval rekening moeten worden gehouden.

Des te meer verheugt het mij dan ook, dat de derde Jaarbeurs de stoute plannen voor permanente huisvesting in harer waardige gebouwen gereed vindt en zelfs de oprichting van het eerste Jaarbeurspaleis . . . verzekerd ziet?

Neen, zoo bout mag ik helaas! niet spreken.

Wél is het daarvoor door de industrie zelve te verschaffen eerste miljoen reeds grootendeels bijeen!

Wél heeft, — ik memoreer het met groote erkentelijkheid, — de huidige Minister van Finantiën, — in goede gezindheid tegenover onze instelling niet onderdoende voor zijn ambtsvoorganger —, een wetsontwerp gereed, waarbij wordt voorgesteld ons het benodigde tweede miljoen uit 's Rijks schatkist ter leen te verstrekken!

Wél heeft reeds drie maanden geleden de adviseur der Gemeente Dr. Berlage de plannen, ook uit een stedenbouwkundig oogpunt, voortreffelijk genoemd!

Maar . . . Utrecht, zelf de meest-geïnteresseerde van allen, laat nog steeds op haar besluit wachten!

Ik zal de laatste zijn om te betwisten, dat wij een groote mate van vertrouwen in ons beleid en in de levenskracht onzer instelling van Utrecht's Burgerij en hare vertegenwoordigers vorderen . . . Maar niet minder waar is het ook, dat omgekeerd van onzen Raad van Beheer een schier onbepert vertrouwen wordt verlangd in den durf en de voortvarendheid van het Gemeentebestuur om het in zooveel nog „provinciaalsche" Utrecht te ontwikkelen tot een moderne Jaarbeursstad.

De wijze, waarop ons instituut, zoo bij zijn geboorte als in zijn eerste levensjaren in Utrecht is ontvangen en — ik mag wel zeggen — gekoesterd, legde ons den duren plicht op bij de keuze van de permanente woning onzer Jaarbeurs, allereerst te denken aan deze stad.

Zij schonk ons tevens het noodige vertrouwen in de blijvende energie van het Stedelijk Bestuur om Utrecht snel tot ontwikkeling te brengen.

En de thans ontworpen oplossing zal ons instituut een permanente behuizing verschaffen, zóó schitterend gelegen en aan zulke hoge eischen voldoende, dat onze Raad van Beheer zich volkomen verantwoord heeft geacht de industrie voor te stellen om ook de vaste Jaarbeursgebouwen hier ter stede te vestigen.

Ik mag echter niet verheelen, dat ons geloof in Utrecht's voortvarendheid de laatste maanden op een zware proef is gesteld en dat slechts een snelen kloek besluit van haar Gemeentebestuur ons het voor een dergelijk grootsche onderneming onmisbare vertrouwen kan hergeven!

Utrecht staat op den tweesprong! Moge haar burgerij en haar vroedschap ons vertrouwen niet beschamen!

In 't verleden ligt het heden . . .

In 't nu, wat worden zal!

Excellentie!

Ik behoeft U wel niet te verzekeren, dat de Raad van Beheer het hoogelijk waardeert, dat hij Uwe Excellentie heeft bereid gevonden deze derde Jaarbeurs persoonlijk te komen openen, gelijk hij Uwe Ambtgenooten en zoovele andere autoriteiten van Staat, Gewest en Stad erkentelijk is voor de welwillendheid daarbij tegenwoordig te zijn. Wanneer onze Raad van Beheer er ditmaal bijzonderer prijs op heeft gesteld, Uwe Excellentie in Uwe hoedanigheid van tijdelijk Voorzitter van den Raad der Ministers de Beurs te zien openen, dan spruit dat voort uit den — door de tijden opgekomen — wensch, om naar binnen en naar buiten ondubbelzinnig te toonen, dat de Regeering achter de Jaarbeurs staat, maar vooral ook, dat de Jaarbeurs — en met ons Neerland's Industrie en Handel achter de Regeering staan —, met onze Limburgsche en Zeeuwsche landgenooten zullen strijden en lijden, als éénstemmig:

Zij den snooden belagers van Holland's grondgebied Aldegonde's woorden zullen tegenslingeren:

„Dem Vaderlandt gethrouwe,
Blijf ick tot in den doet."

Rede uitgesproken door Z.Exc. Jhr. Mr. Ch. J. M. H. Ruys de Beerenbrouck bij de opening van de Derde Nederlandsche Jaarbeurs.

Nu voor de derde maal de Nederlandsche Jaarbeurs staat geopend te worden, is het mij een hoogst welkome taak een woord namens de Regeering te mogen spreken.

Hoogst welkom, omdat energie en doorzettingsvermogen, vernuft en beleid — kostbaar erfdeel onzer vaders — uit iederen hoek U hier tegemoet treden.

Die lof geldt in de eerste plaats de kloeke mannen, aan wier initiatief deze echt vaderlandsche instelling haar ontstaan dankt. Zij verdienen den dank der Natie voor hun onvermoeiden arbeid en doorzicht.

Maar ook degenen, die in steeds toenemende mate hunne medewerking en steun verleen, die het hunne bijdragen tot het slagen van de grootsche onderneming, hebben aanspraak op erkentelijkheid.

De Jaarbeurs schenkt gelegenheid aan de kleine nijveren om zich aan de groot-industrie te spiegelen.

Vormen zij allen de schakels van één keten, de saamhoorigheid van ons volk komt nimmer sterker uit dan wanneer van alle zijden het bloed naar één hartader toevloeit.

Is het wonder dat daarbij onze gedachten tevens gaan naar die streken van ons dierbaar Vaderland, van waaruit in de jongste tijden de drang, te blijven binnen het Nederlandsch staatsverband in zoo verschillenden toonaard door duizenden stemmen werd vertolkt?

Men gevoelt pas hoe sterk de liefde spreekt, als gevaar voor verlies dreigt! Ook de Nederlandsche Jaarbeurs kan het hare bijdragen om, voorzooveel dit nog noodig mocht blijken, zekerheid te schenken, dat de elf Nederlandsche gewesten één zijn en één willen blijven.

De hooge waardeering die de Regeering koestert voor den arbeid, die ons hier te zamen brengt, spreekt nochtans niet alleen uit woorden.

Werd voor de eerste Jaarbeurs een subsidie van f 35.000 uit 's Rijkskas beschikbaar gesteld, dit cijfer is ten vorigen jare tot f 70.000

verhoogd, terwijl over 1919 een bedrag van f 80.000 is toegedacht. Bovendien heeft de Regeering gemeend steun te mogen verleen aan het gelukkige denkbeeld van het Bestuur om aan de Jaarbeurs, nu hare instelling een onverdeeld succes blijkt, een meer blijvend karakter te schenken. Voor de stichting van vaste gebouwen, die bestemd zijn de tijdelijke huisvesting te vervangen, zal de schatkist eene annuïteitsleening onder hypotheccair verband, tot een bedrag van 1 miljoen beschikbaar stellen.

Nu, naar wij hopen, eindelijk de algemeene vurige verwachting staat bevredigd te worden en meer regelmatige toestanden allengs zullen intreden, zal het buitenland Nederland gereed vinden om zijne aloude plaats in den wereldhandel te hernemen. Deze instelling zij symbool van de taak die voor ons land is weggelegd: schakel te zijn in het wereldverkeer. Hare groote beteekenis, ook buiten onze landpalen, spreekt uit de deelneming van internationale zijde. Zij bewijst opnieuw hoe slechts langs vreedzamen, geleidelijken weg kan worden bereikt wat een volk, dat vóór alles rust noodig heeft, behoeft.

Met de innige bede, dat onder Gods zegen, de derde Nederlandsche Jaarbeurs een nieuw tijdperk van geluk en van voorspoedig gedijen voor ons volk moge inluiden, verklaar ik haar geopend.

De plechtigheid werd bijgewoond door tal van deelnemers en autoriteiten, o. w. de Ministers van Buitenl. Zaken, Financiën, Landbouw, Justitie; de waarnemende Opperbevelhebber; de Voorzitters der Eerste en Tweede Kamer; de Commissaris der Koningin; het Gemeentebestuur van Utrecht; de Burgemeesters van Amsterdam, Groningen, Arnhem; de Commandant van de Waterlinie; welke autoriteiten na afloop een rondwandeling over het terrein maakten.

Op het Neud

M. H. Ruys de Beerenbrouck landsche Jaarbeurs.

ijl over 1919 een bedrag van / 80.000 is toegedacht.
t de Regeering gemeend steun te mogen verleen
enkenbeeld van het Bestuur om aan de Jaarbeurs, nu
en onverdeeld succes blijkt, een meer blijvend karakter
or de stichting van vaste gebouwen, die bestemd zijn
svesting te vervangen, zal de schatkist eene annuïteits-
ypothecair verband, tot een bedrag van 1 miljoen
ellen.

hopen, eindelijk de algemeene vurige verwachting
te worden en meer regelmatige toestanden allengs
zal het buitenland Nederland gereed vinden om zijne
n den wereldhandel te hernemen. Deze instelling zij
e taak die voor ons land is weggelegd: schakel te zijn
rkeer. Hare groote beteekenis, ook buiten onze land-
uit de deelneming van internationale zijde. Zij bewijst
chts langs vreedzamen, geleidelijken weg kan worden
volk, dat vóór alles rust noodig heeft, behoeft.
e bede, dat onder Gods zegen, de derde Nederlandsche
nieuw tijdperk van geluk en van voorspoedig gedijen
moge inluiden, verklaar ik haar geopend.

eid werd bijgewoond door tal van deelnemers en auto-
de Ministers van Buitenl. Zaken, Financiën, Land-
de waarnemende Opperbevelhebber; de Voorzitters
Tweede Kamer; de Commissaris der Koningin; het
ur van Utrecht; de Burgemeesters van Amsterdam,
nhem; de Commandant van de Waterlinie; welke
afloop een rondwandeling over het terrein maakten.

Op het Neude-terrein (op den achtergrond de Dومتoren)

AANTAL DEELNEMERS.		Tweede beurs 1918	Derde beurs 1919	INDEELING DER INDUSTRIEGROEPEN.	
I. Machines en werktuigen		71	108	Ter derde Nederlandsche Jaarbeurs zijn de deelnemende industriëen in de volgende groepen ondergebracht :	
II. Gas en electriciteit		17	27	I. Machines en werktuigen.	
III. Metaalbewerking		83	86	II. Gas en electriciteit.	
IV. Wetenschappelijke instrumenten		7	16	III. Metaalbewerking.	
V. Goud- en zilverwerken		13	16	IV. Instrumenten.	
VI. Kunstnijverheid en kerkelijke kunst		10	12	V. Gouden en zilveren werken.	
VII. Verwarmings-, verlichtings- en sanitaire artikelen		10	16	VI. Kunstnijverheid en kerkelijke kunst.	
VIII. Glas- en aardewerk		28	32	VII. Verwarmings-, verlichtings- en sanitaire-artikelen.	
IX. Huishoudelijke en luxe artikelen		37	48	VIII. Glas- en aardewerk.	
X. Textiel, wol, sajete, garen en band		76	81	IX. Huishoudelijke- en luxe artikelen.	
XI. Confectie, mode-artikelen, tricotage lingenies		103	139	X. Textiel ; wol en sajete ; garen en band.	
XII. Houtbewerking, kurk enz.		51	69	XI. Confectie, modeartikelen, tricotage, lingenies.	
XIII. Bureau- en woningartikelen		26	29	XII. Houtbewerking, kurk enz.	
XIV. Muziekinstrumenten, sportartikelen en speelgoed		8	10	XIII. Bureau- en woningartikelen.	
XV. Rubber		10	19	XIV. Muziekinstrumenten.	
XVI. Lederwaren		45	35	XV. Sportartikelen en speelgoed.	
XVII. Bouwmaterialen		27	31	XVI. Rubber en lederwaren.	
XVIII. Steenkolen en turf		4	4	XVII. Bouwmaterialen.	
XIX. Land- en tuinbouw		7	5	XVIII. Steenkolen en turf.	
XX. Boekhandel, papier, papierwaren, grafische vakken		118	151	XIX. Land- en tuinbouw.	
XXI. Transportmiddelen		27	62	XX. Boekhandel, papier- en papierwaren, grafische vakken.	
XXII. Voedings- en genotmiddelen		159	144	XXI. Transportmiddelen.	
XXIII. Chemische en phatmaceutische producten		106	115	XXII. Voedings- en genotmiddelen.	
XXIV. Verfwaren en lakken		16	13	XXIII. Chemische- en pharmaceutische producten.	
XXV. Oliën en vetten		3	5	XXIV. Verfwaren en lakken.	
				XXV. Oliën en vetten.	
Totaal		1062	1273		

Een straatje op het Jans-Kerkhofsterrein (op den achtergrond de Janskerk)

In het Restaurant op 'het Jans-Kerkhofsterrein

INDEELING DER TERREINEN.

De derde Nederlandsche Jaarbeurs is ondergebracht op **z e v e n** terreinen, waarover de deelnemende industriëen als volgt zijn verdeeld:

Vredenburg,

Machines en werktuigen, Metaalbewerking, Technische instrumenten, Gouden- en zilveren werken, Sanitaire artikelen, Rubber, Steenkolen en turf, Land en tuinbouw, Transportmiddelen, Verfwaren en lakken (gedeeltelijk).

Neude,

Gas en electriciteit, Metaalwaren, Verlichtings- en verwarmingsartikelen.

Janskerkhof,

Hout, Bouwmaterialen, Glas- en aardewerk, Huishoudelijke en luxe artikelen (alleen van glas en aardewerk).

Lucas Bolwerk,

Meubelen, Kurk, Borstelwerk, Bureau- en Woningartikelen, Sportartikelen en speelgoed, Huishoudelijke en luxe artikelen (van hout enz. behalve van glas en aardewerk).

Tivoli,

Boekhandel, Papier en papierwaren, Grafische vakken, Leder en Lederwaren.

Maliebaan-Noord,

Voedings- en genotmiddelen, Chemicale en Pharmaceutische producten, Parfumeriën, Verfwaren en lakken (gedeeltelijk), Oliën en vetten, Textiel, Wol en sajjet, Garen en band (gedeeltelijk).

Maliebaan-Zuid.

Textiel, Wol en sajjet, Garen en band, Confectie, Modeartikelen, Tricortage en linteries.

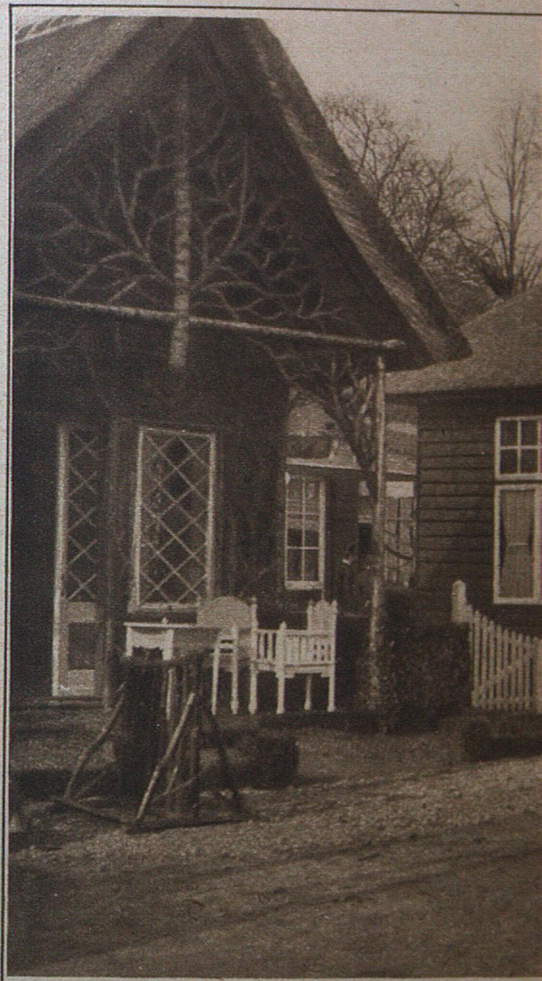
De Handelsattaché's van België, Frankrijk

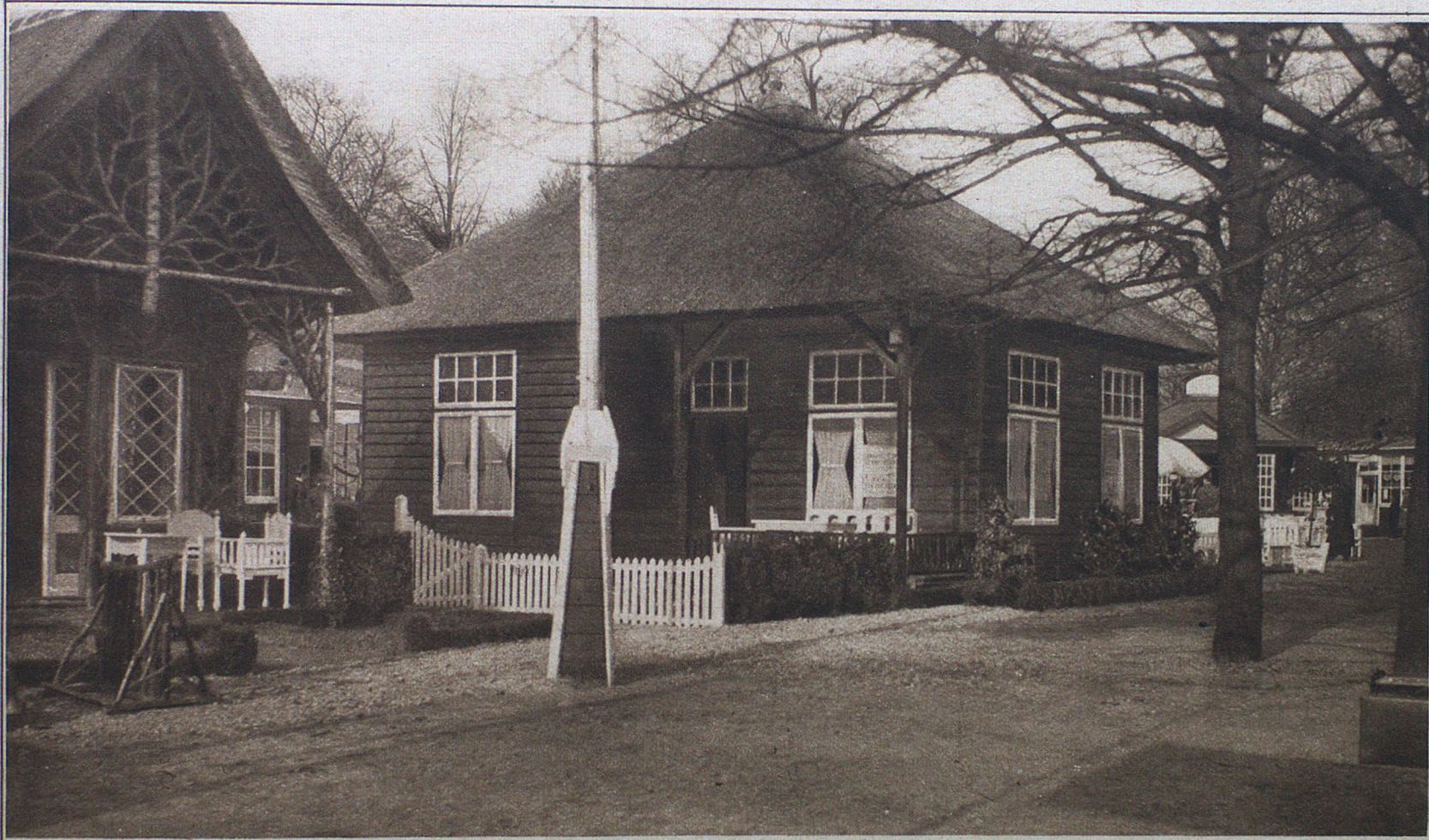

De Handelsattaché's van België, Frankrijk, Noorwegen, Portugal, Zwitserland, op het Lucas Bolwerkterrein

De Handelsattaché's van Duitsland. Leipziger Messe, China op het Lucas Bolwerkterrein

Op het Lucas Bolwerkterrein (De tuinhuisjes).

De ontwikkeling der Nederlandsche Jaarbeurzen.

	Eerste Jaarbeurs. 1917.	Tweede Jaarbeurs. 1918.	Derde Jaarbeurs. 1919.
Aantal deelnemers:	690	1062	1273
„ monsterkamers:	439	963	1292
„ meter tafelvlaakte	294	634	800
„ □ meter open ruimte	150	263	661
„ terreinen	2	5	7
„ oppervlakte der terreinen	22.900 M².	59.600 M².	70.800 M².
„ bezoekers	110 000	200 000	—
Bedrag van den omzet	f10 miljoen	f30 miljoen	—

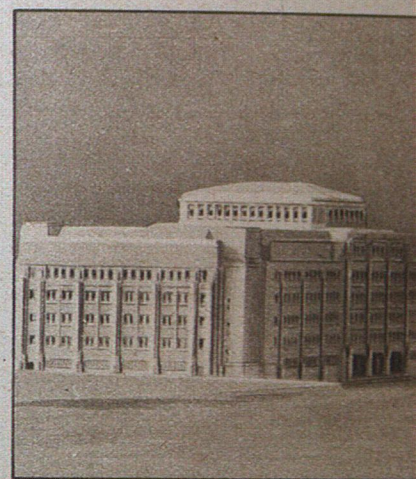
Interieur

Interieur van het Paviljoen van den Ned. Uitgeversbond (Tivoli-terrein).

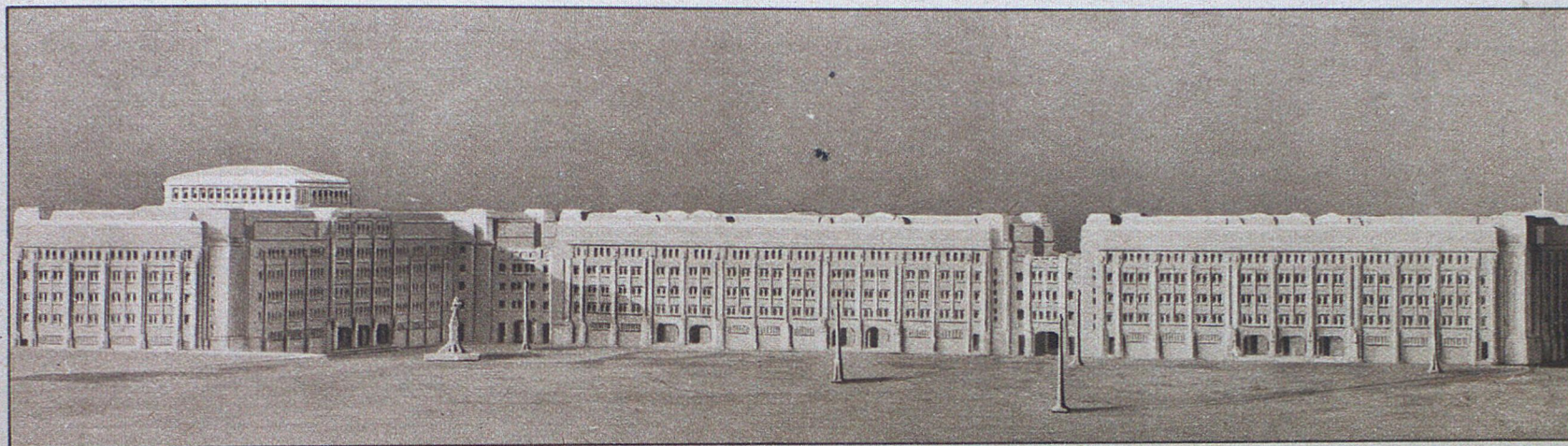
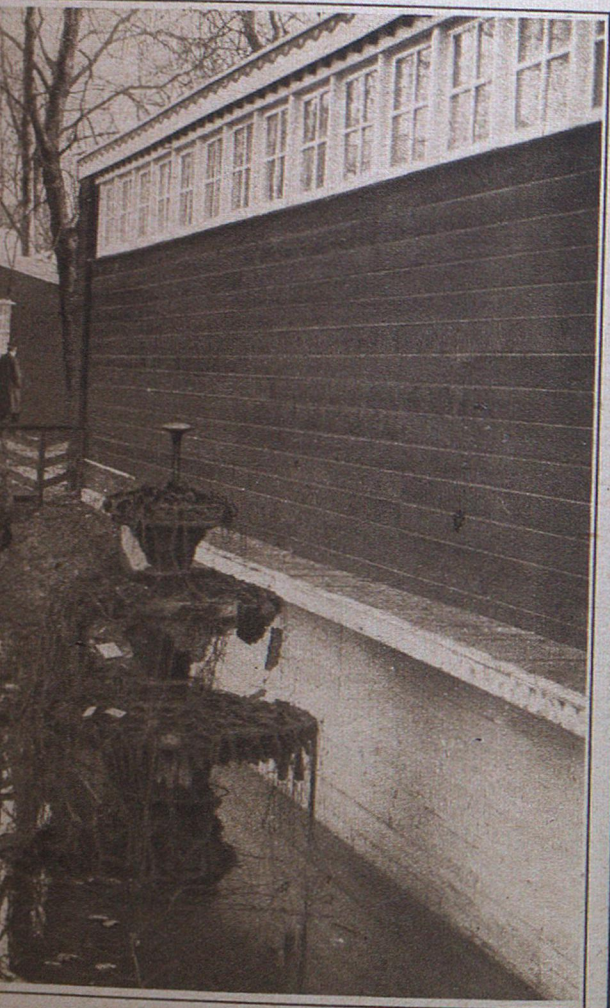
De overdekte vijver op het Tivoli terrein

MAQUETTE VAN

De plannen voor het onderbrengen van de gebouwen omvatten het stichten van een plein op het Vredenburg, waarvan de Rijnkade en het derde terrein op de Zuidzijde. Daarvoor is noodig de afgraving op den hoek bij de Catharijnenpoort, de oude Schouwburg en de beurs.

Ligging en grootte van dit terrein in het centrum der stad, vlak bij de Rijnkade, aan een eerste vereischte uit Jaarbeursbestuur voor de laatste indeeling geeft, waarbij alle

MAQUETTE VAN DE JAARBEURSGEBOUWEN OP HET VREDENBURG.

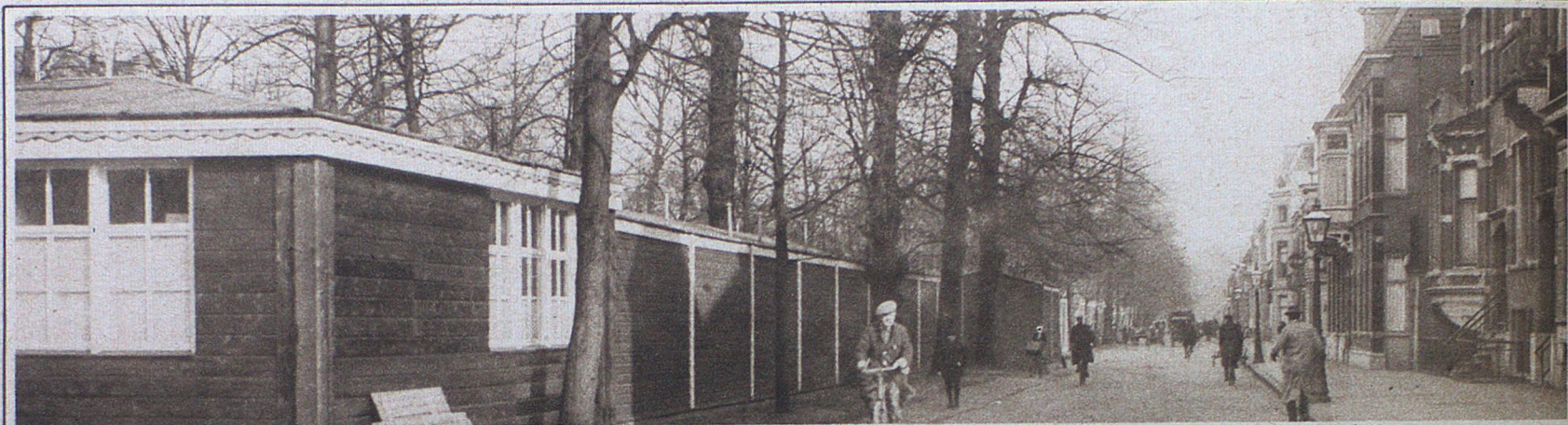
De plannen voor het onderbrengen van de Jaarbeurs in vaste gebouwen omvatten het stichten van een drietal Jaarbeursgebouwen op het Vredenburg, waarvan twee aan de Westzijde d. i. langs de Rijnkade en het derde ter afsluiting van het plein aan de Zuidzijde. Daarvoor is noodig de amoveering van het blok huizen op den hoek bij de Catharijnen Brug, de Fruithal, de Handelsbeurs, de oude Schouwburg en de bouwblokken daarachter.

Ligging en grootte van dit terrein zijn buitengewoon gunstig: in het centrum der stad, vlak bij het station, voldoet de ligging aan een eerste vereischte uit Jaarbeurs-oogpunt, terwijl de grootte een project mogelijk maakt, dat, volgens het oordeel van het Jaarbeursbestuur voor de naaste toekomst voldoende zal zijn; dat een indeeling geeft, waarbij alle kamers en tafelvlakten aan één

rondgang, dus alle even gunstig gelegen zijn en dat ten slotte door het verbinden van de verdiepingen der drie gebouwen de groepsgewijze indeeling handhaaft en een goede, gemakkelijke circulatie verzekert.

Het eerste gebouw, dat een bedrag van twee miljoen gulden vereischt, zal verrijzen in den N.-W. hoek; behalve beganen grond met restaurant en groote stand-zaal tevens vergaderzaal, zal het vijf verdiepingen bevatten, terwijl het in de bedoeling ligt, dat het tweede gebouw een groote machinehal krijgt.

Totaal zal het complex ruimte bieden voor een 1800-tal deelnemers.

De terreinen Maliebaan-Noord, ruim 500 Meter lang

Bij den Ingang van het Maliebaan-Zuid terrein

500 Meter lang

Zuid terrein

De Dom verlicht tijdens de Jaarbeurs.

In de Utrechtsche straten tijdens de Jaarbeurs.

Jaarbeursbezoekers uit Denemarken bij hun aankomst in Nederland.

DE FOTO'S VAN DIT ALBUM ZIJN GENOMEN DOOR DE VEREENIGDE FOTOBUREAUX, AMSTERDAM

AMSTERDAM

H.H. FABRIKANTEN.
VERZOEKEN WIJ, Z

JULES GERZON

AMSTERDAM • BARCELONA • MADRID • BUENOS AIRES
IMPORT, EXPORT EN COMMISSIE

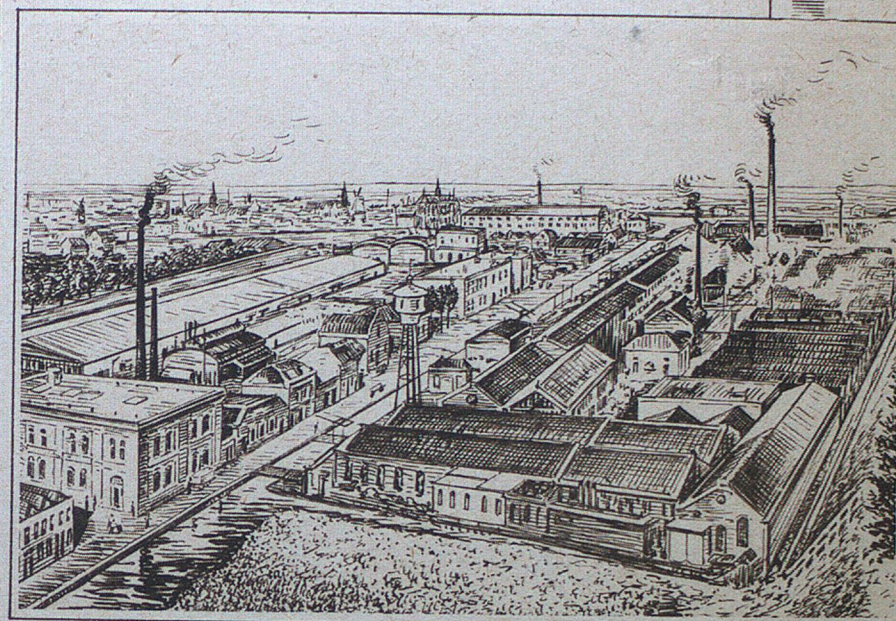
IMPORT van Spaansche **fabrikaten** (speciaal
textiel: stoffen, kousen, garen, band, etc.)
en **producten** (esparto, olijf-olie etc. etc.) Zilveren tassen.

EXPORT van Hollandsche fabrikaten (pharmaceu-
tische en industriele chemicaliën, elec-
trisch materiaal, machinerieën, verfstoffen, glas, lampen etc. etc.)

INKOOP-AGENTEN

voor Spaansche, Hollandsche en Argentijnsche producten.

H.H. FABRIKANTEN, WELKE HUN EXPORT NAAR SPANJE EN ZUID-AMERIKA WENSCHEN TE LEIDEN,
VERZOEKEN WIJ, ZICH MET ONS KANTOOR TE AMSTERDAM, ROKIN 88, IN VERBINDING TE STELLEN.

Koninklijke Stearine Kaarsenfabriek Gouda

NEDERL.ROTOGR.-Mij. DRUKKERIJ

MONSTERKAMER 4101 TIVOL

NEDERL. ROTOGRAF.-MIJ. DRUKKERIJ LEVISSON.

MONSTERKAMER 4101 TIVOLI

Het Herinnerings Album

van de Derde Nederlandsche Jaarbeurs is met machtiging van den Raad van Beheer uitgegeven door Drukkerij Levisson den Haag en met medewerking der Nederlandsche Rotogravure-Mij., te Leiden, vervaardigd. De laatste foto's werden 26 Februari genomen. Het album groot 40 pagina's werd ineens op een rotatiediepdrukkers gedrukt.

(NRM)

(NRM)

(NRM)

L'Album Souvenir

de la Troisième foire Industrielle Néerlandaise à été publié avec autorisation du Conseil d'Administration par l'Imprimerie Levisson La Haye, avec le concours de la Société Anonyme hollandaise Nederl. Rotogravure-Mij., à Leyde. Les dernières photographies ont été prises le 26 Février. L'Album complet contenant 40 pages à été imprimé d'un seul tour en heliogravure rotative.

(NRM)

(NRM)

(NRM)

The Souvenir Album

of the Third Dutch fair is published by Drukkerij Levisson Ltd The Hague, together with the coöperation of the Dutch Rotogravure Cy at Leiden. The latest photographs were taken February the 26th. The 40 pages of this album have been printed all at the same time on an intaglio-rotary-machine.

(NRM)

(NRM)

(NRM)

KATHOLIEKEN!
BEZOEKT DE INZENDING VAN

Ars Catholica

TAFELVLAKTEN 4770-4771
VASTE GEBOUW TIVOLI

G. J. v. GELDER, WORMERVEER

OPGERICHT 1848
TELEGRAM-ADRES: „VANGELDER“
TELEFOON 1514

FABRICATIE VAN SPLIT- EN PARELERWTEN
REINIGEN EN DROGEN VAN ALLE SOORTEN
ZADEN EN PEULVRUCHTEN
HANDEL IN GRANEN, PEUL-
VRUCHTEN EN ZADEN VOOR ZAAL-DOELEINDEN

S. DUIJS & Co

DORDRECHT - BRUSSEL

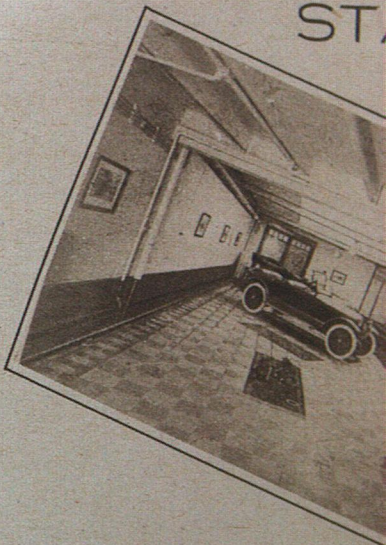
RECLAME-ARTIKELEN
VOOR ELKE BRANCHE
TRANSPARANTEN-
ONTWERPEN

STANDS JAARBEURS

MALIEBAAN NOORD 5279
LUCAS BOLWERK 3047, JANSKERKHOF 2117

CAD
ST

AUTOMOBIELE
LEVERANCIERS GE
LEVERANCIER
PR
IMPORTEURS DER BEROEM

ITS & Co

ECHE - BRUSSEL

ME - ARTIKELEN

ELKE BRANCHE

SPARANTEN -

TWERPEN

S JAARBEURS

S. DUITS & Co

DORDRECHT - BRUSSEL

RECLAME-ARTIKELEN
VOOR ELKE BRANCHE
TRANSPARANTEN-
ONTWERPEN

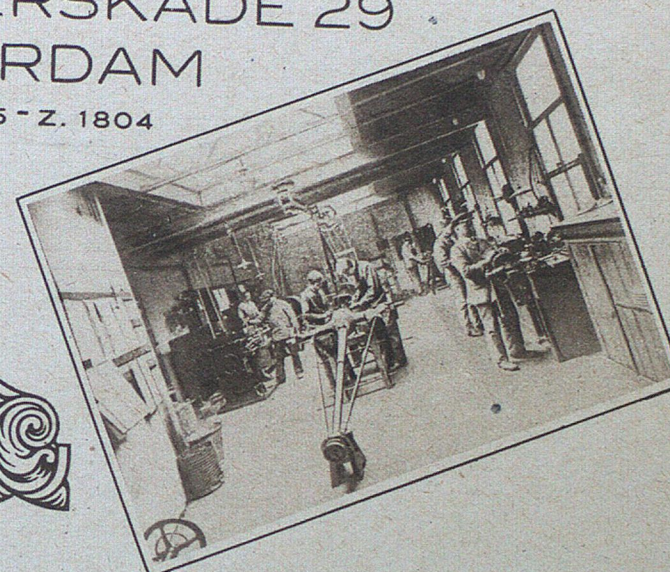
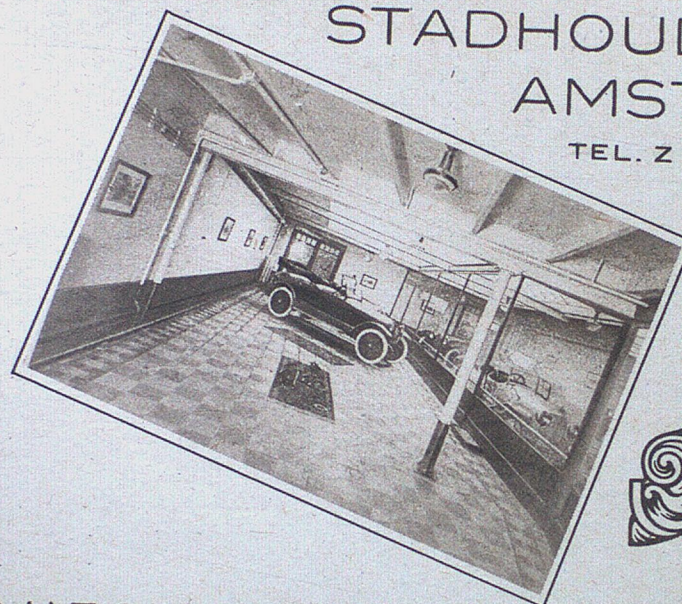
STANDS JAARBEURS

MALIEBAAN NOORD 5279

LUCAS BOLWERK 3047, JANSKERKHOF 2117

COMM. VENN.
CADILLAC-HOUSE
STADHOUDERSKADE 29
AMSTERDAM

TEL. Z 3905 - Z. 1804

AUTOMOBIELEN - VRACHTWAGENS - TRACTOREN
LEVERANCIERS GEMEENTELIJKE GENEESKUNDIGE DIENST AMSTERDAM
LEVERANCIERS GEMEENTELIJKE WATERLEIDING AMSTERDAM
PROVINCIALE STATEN NOORD HOLLAND
IMPORTEURS DER BEROEMDE AUTOMOBIELEN PIC-PIC (PICCARD, PICTET & Cie, GENÈVE)

ONBERISPELIJKE AFWERKING

EERSTE NED.
SPECIAALFABRIEK
VAN GEBREIDE
HANDSCHOENEN
GERUWDE AUTO-
SHAWLS EN
KINDERWANTJES

RUDOLF ADELAAR
DEVENTER

WIJ BRENGEN HET BESTE,
OMDAT WIJ SPECIALISEEREN

GEGARANDEERD GOEDE PASVORM

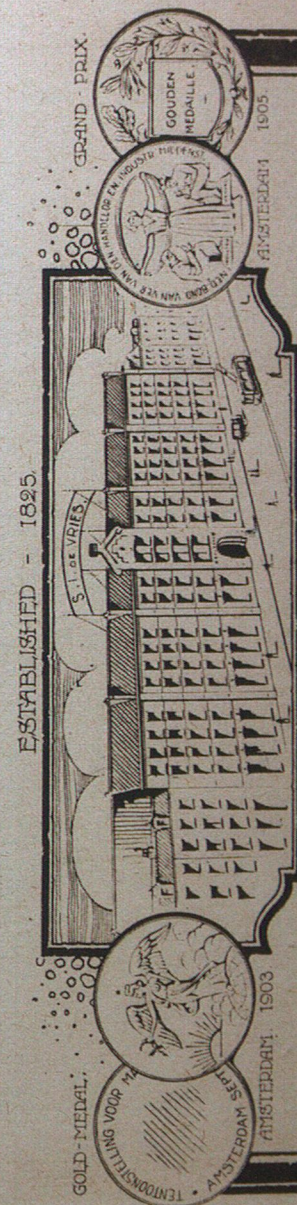
MOST CAREFUL FINISH

RUDOLF ADELAAR
DEVENTER

OUR SPECIALISING GRANTS
THE BEST PRODUCT!

THE BEST FITTING

FIRST DUTCH
WORKS OF KNIT-
TED GLOVES
RAISED MOTOR-
SCARVES
CHILDRENS'
MITTENS

S.I. DE VRIES

EERSTE NED.
SPECIALE FABRIEK
EERSTE NED.
SPECIALE FABRIEK
VAN GEPRIJDE
HAR-SOUD-ARTIK
GEN-SCHRIJF ALLE
KIND-ARTIKLES

FIRST DUTCH
WORKS OF KNIT.
TED GLOVES
RAISED MOTOR
SCARVES
CHILDRENS

MITTENS

THE BEST FITTING

RUDOLF ADELAAR
DEVENTER

OUR SPECIALISING GRANTS

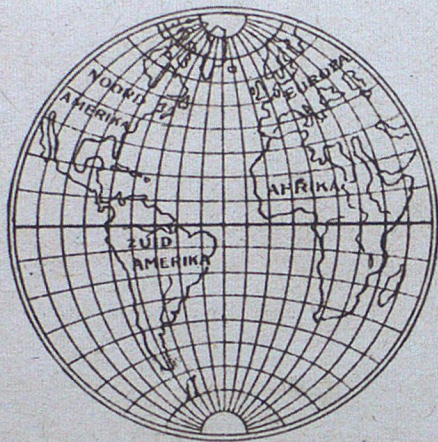
THE BEST PR

FIRMA ROBT. R. TOE LAER

N. Z. VOORBURG WAL 262, AMSTERDAM

HERVERZEKERINGEN

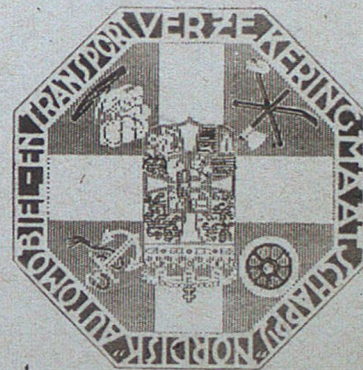

OVER DE GEHEELE WERELD

KANTOREN TE:

AMSTERDAM, NEW-YORK
KOPENHAGEN, BUENOS-AIRES

AUTOMOBIEL- EN
MOTORRIJWIEL-VERZEKERING

VRAAGT PROSPECTUS!

rein

Voor den ingang van het Lucas Bolwerkterrein

Voor den ingang van het Lucas Bolwerkterrein

De Handelsattaché's van België, Frankrijk, Noorwegen, Portugal, Zwitserland, op het Lucas Bolwerkterrein

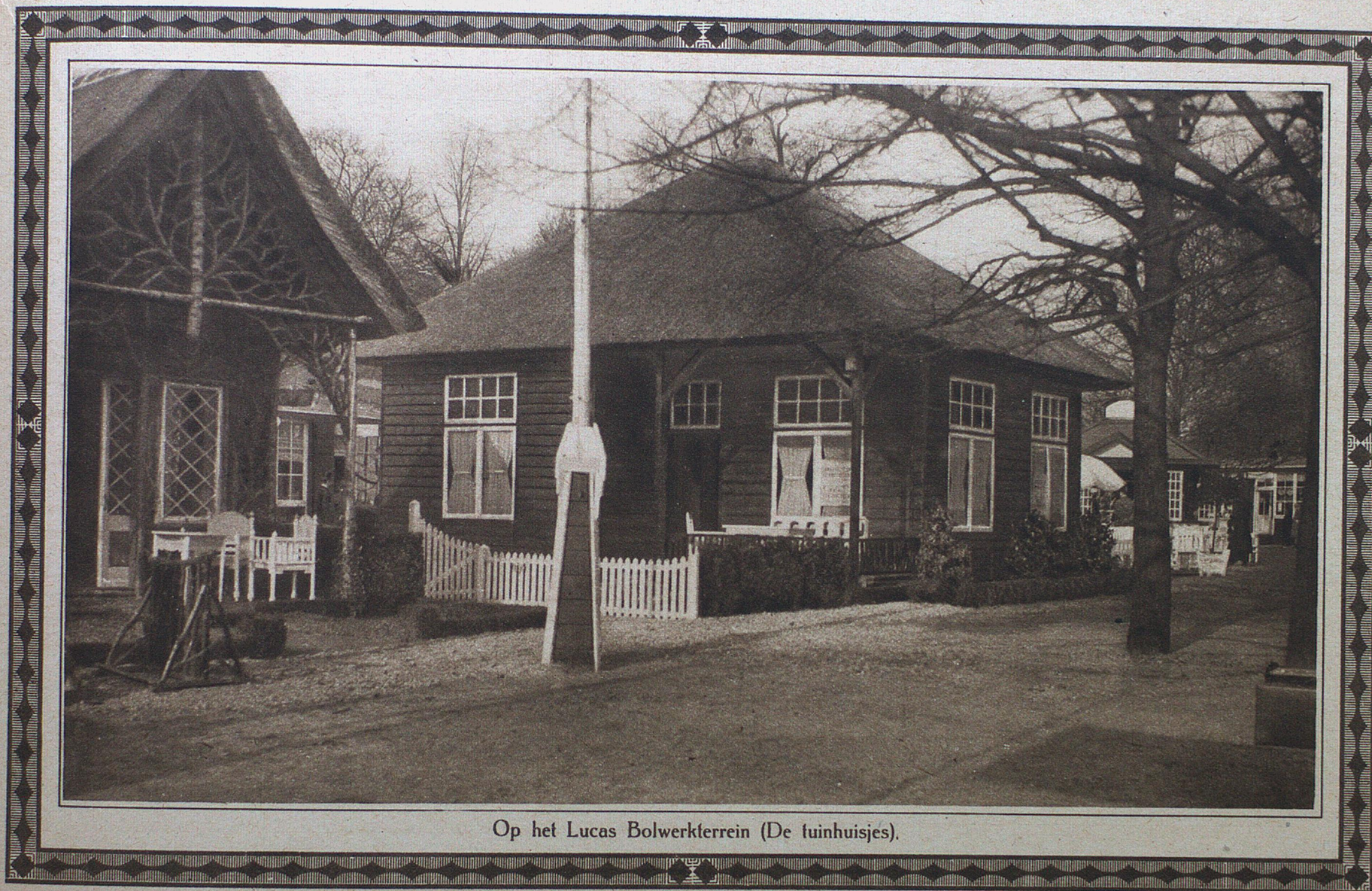

De Handelsattaché's van Duitsland, Leipziger Messe, China op het Lucas Bolwerkterrein

er Messe, China op het Lucas Bolwerkterrein

Op het Lucas Bolwerkterrein (De tuinhuisjes).